

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-10-09

Diarienummer 2286/24

Handläggare

Hans Timan, Maria Emanuelsson, Pernilla Nilsson

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: fornamn.efternamn@arbvux.goteborg.se

Remissvar avseende remiss från Utbildningsdepartementet

Förslag till beslut

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning avstår att yttra sig över remissen från Utbildningsdepartementet - Bildning, utbildning och delaktighet - folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42) till stadsledningskontoret.

Sammanfattning

Göteborgs Stad har getts möjlighet att yttra sig över remissen från Utbildningsdepartementet - Bildning, utbildning och delaktighet - folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42). Stadsledningskontoret har överlämnat remissen till socialnämnden Centrum, idrotts- och förvaltningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning samt utbildningsnämnden för yttrande.

Remissen har även skickats till socialnämnden Hisingen, socialnämnden Nordost samt socialnämnden Sydväst för kännedom och eventuellt yttrande.

Utredningens förslag innebär nya mål, nya indikatorer, förstärkt uppföljning och kontroll samt förbättrad utvärdering.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning avstår att yttra sig över remissen då den inte handlar om frågor som i första hand avser förvaltningen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utredningen konstaterar att verksamheten vid studieförbund och folkhögskolor finansieras inte enbart med statsbidrag utan även med bidrag från kommuner och regioner. Av de 155 folkhögskolorna i landet ägs 42 av regionerna.

Utredningens förslag innebär nya mål, nya indikatorer, förstärkt uppföljning och kontroll samt förbättrad utvärdering. Detta bedöms inte skapa några extra kostnader för kommuner och regioner. Kommuner och regioner fattar självständiga beslut om finansiering av studieförbund och folkhögskolor. I stället bidrar utredningens förslag till positiva externa effekter för kommuner och regioner i form av bättre beslutsunderlag för de lokala och regionala bidragen.

Utredningen bedömer att genom att förbättra uppföljnings- och utvärderingsprocesserna samt kontrollen, kan kommuner och regioner säkerställa att den folkbildning som finansieras verkligen bidrar till kommunala och regionala mål. Detta ökar transparensen och ansvarsskyldigheten i användningen av offentliga medel, vilket kan stärka allmänhetens förtroende för folkbildningen och för hur skattemedel används.

Bedömning ur ekologisk dimension

Utredningens förslag bedöms inte ha några konsekvenser för klimatet och miljön.

Bedömning ur social dimension

Utredningens förslag till nytt övergripande mål och delmål anknyter på flera sätt till regeringens jämställdhetspolitiska mål. Bland annat kan målet om höjd bildnings- och utbildningsnivå bidra till att kvinnor och män får likvärdiga möjligheter till personlig och professionell utveckling, vilket stöder det jämställdhetspolitiska målet om jämställd utbildning. Vidare är delmålet att fler människor får nya och återkommande möjligheter att gå vidare i arbetsliv och studier centralt för att uppnå ekonomisk jämställdhet och utjämna skillnader i utbildnings- och yrkesval mellan kön.

Förvaltningen delat utredningens uppfattning att en förbättrad kontroll av bidragshantering och demokrativillkoren för bidragsgivning stödjer inte enbart de direkta mottagarna genom att offentliga medel används till rätt ändamål, utan bidrar även till en bredare samhällsnytta, exempelvis genom ökad bildning och stärkt social sammanhållning.

Samverkan

Samverkan skedde den 17 oktober 2024.

Bilagor

1. Bildning, utbildning och delaktighet - folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42)

Ärendet

Göteborgs Stad har getts möjlighet att yttra sig över remissen från Utbildningsdepartementet - Bildning, utbildning och delaktighet - folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42). Stadsledningskontoret har överlämnat remissen till socialnämnden Centrum, idrotts- och förvaltningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning samt utbildningsnämnden för yttrande.

Remissen har även skickats till socialnämnden Hisingen, socialnämnden Nordost samt socialnämnden Sydväst för kännedom och eventuellt yttrande.

Yttrandet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 24 oktober 2024.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade den 7 juni 2022 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå de ändringar som krävs för att säkerställa att folkbildningen styrs effektivt. Förslag från utredningen ska syfta till att säkerställa en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll samt ge folkbildningen de bästa förutsättningar att verka framöver (dir. 2022:75).

Den 14 september 2023 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv (dir. 2023:130) där uppdraget ändrades till att utredaren även ska överväga om styrningen och medelstildelningen helt eller delvis ska hanteras av en eller flera myndigheter i stället för Folkbildningsrådet.

Vidare utvidgades uppdraget till att föreslå hur kontroll och granskning av användningen av statsbidraget kan stärkas på alla nivåer inom folkbildningen. Vidare ska utredningen även föreslå villkor för återbetalning av statsbidrag som inte använts.

Den 13 juni överlämnades utredningen till regeringen. Folkbildningsutredningen har haft ett brett uppdrag att föreslå ändringar som syftar till att säkerställa en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av statsbidraget till folkbildningen samtidigt som avsikten med uppdraget varit att folkbildningen ska ges de bästa förutsättningar att verka framöver. En övergripande fråga har varit att analysera den nuvarande styr- och fördelningsmodellen för statsbidraget i syfte att göra den mer ändamålsenlig, transparent och förutsägbar samt minska risken för fusk och felaktigheter. Utredningens förslag omfattar även:

- ett nytt mål och en ny målstruktur för folkbildningspolitiken
- indikatorer för uppföljning av folkbildningen
- en ny modell för regelbunden uppföljning och utvärdering av statsbidraget till folkbildningen
- förstärkt kontroll av statsbidraget
- en ny modell för statlig medverkan vid revision av Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna
- en ordning för återtag av statsbidrag och hantering av oförbrukade medel.
- Utredningens samtliga förslag föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Utredningen beskriver folkbildningen betydelse för olika delar av samhället, däribland för arbetsmarknaden och konstaterar att många folkhögskolor erbjuder yrkesutbildningar som spelar en avgörande roll för att säkra kompetensförsörjningen inom specifika sektorer.

Det ligger dock utanför utredningens direktiv att generellt analysera folkbildningens roll för arbetsmarknaden och kompetensförsörjning.

I utredningen beskrivs att verksamheten vid studieförbund och folkhögskolor finansieras inte enbart med statsbidrag utan även med bidrag från kommuner och regioner. Av de 155 folkhögskolorna i landet ägs 42 av regionerna.

Denna bredare finansieringsbas understryker folkbildningens roll i lokalsamhället och deras betydelse för lokal och regional utveckling. Utredningens förslag innebär nya mål, nya indikatorer, förstärkt uppföljning och kontroll samt förbättrad utvärdering. Detta bedöms inte skapa några extra kostnader för kommuner och regioner. Kommuner och regioner fattar självständiga beslut om finansiering av studieförbund och folkhögskolor. I stället bidrar utredningens förslag till positiva externa effekter för kommuner och regioner i form av bättre beslutsunderlag för de lokala och regionala bidragen. Genom att ha tillgång till bättre beslutsunderlag kan kommuner och regioner göra bättre val som i sin tur kan leda till mer effektiv användning av offentliga medel. Genom att förbättra uppföljnings och utvärderingsprocesserna samt kontrollen, kan kommuner och regioner säkerställa att den folkbildning som finansieras verkligen bidrar till kommunala och regionala mål. Detta ökar transparensen och ansvarsskyldigheten i användningen av offentliga medel, vilket kan stärka allmänhetens förtroende för folkbildningen och för hur skattemedel används. Förbättrad kontroll av bidragshantering och demokrativillkor för bidragsgivning stödjer inte enbart de direkta mottagarna genom att offentliga medel används till rätt ändamål, utan bidrar även till en bredare samhällsnytta, exempelvis genom ökad bildning och stärkt social sammanhållning.

Förvaltningens bedömning

Utredningen beskriver folkbildningen betydelse för olika delar av samhället, däribland för arbetsmarknaden och konstaterar att många folkhögskolor erbjuder yrkesutbildningar som spelar en avgörande roll för att säkra kompetensförsörjningen inom specifika sektorer. Det ligger dock utanför utredningens direktiv att generellt analysera folkbildningens roll för arbetsmarknaden och kompetensförsörjning. Detta gör att relationen mellan förvaltningen och folkhögskolor avseende vuxenutbildningen inte analyseras.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning avstår att yttra sig över remissen då den inte handlar om frågor som i första hand avser förvaltningen.

Linda Nygren
Förvaltningsdirektör

Hans Timan
Förvaltningscontroller